

Z. Br.

O działalności naukowej J. Melicha

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 20/1, 142-143

1975

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Gienadija Szlachina i Galiny Pilidi *Niektóre rezultaty ilościowych badań publikacji matematycznych*. Autorzy przeanalizowali radzieckie prace matematyczne z lat 1958—1967 (ponad 50 tys.) pod kątem widzenia pochodzenia terytorialnego autorów, ich wieku itp. Przeprowadzono też analizę przypisów i odsyłaaczy do matematycznej literatury zagranicznej.

W całym roczniku 1973 „Woprosów” nie zauważamy ani jednej recenzji z książek polskich. Czyżby nie docierały one lub nie wzbudzały zainteresowania wśród radzieckich historyków? Z własnych doświadczeń wiem, że publikacje polskie z zakresu historii nauki znajdują się w dużym wyborze i są łatwo dostępne w moskiewskich i leningradzkich bibliotekach naukowych. Wydaje się, że niezajomość języka polskiego wśród radzieckich historyków nauki jest tą główną przyczyną, która powoduje, że recenzje książek polskich tak rzadko zjawiają się na łamach „Woprosów”.

Jerzy Rózewicz

„THE AMERICAN NEPTUNE”. A quarterly journal of maritime history. Salem, Massachusetts. The Peabody Museum of Salem, 8°. Roczniki 1971, 1972, 1973.

Założone w 1799 r. Peabody Museum of Salem posiada bogate zbiory z zakresu etnografii, historii naturalnej oraz nautologii. Tej ostatniej dziedzinie Muzeum poświęca publikowany od 35 lat kwartalnik „The American Neptune”.

W czasopiśmie tym, obok artykułów z zakresu historii wojen i bitew morskich (z ukazaniem ich tła polityczno-gospodarczego) i międzynarodowych morskich kontaktów handlowych oraz dziejów floty i portów, zamieszczane są również prace z historii techniki budowy statków, uwzględniające m.in. ewolucje poszczególnych elementów konstrukcyjnych jednostek pływających, ich doskonalenie, zmiany w wyposażeniu, napędzie itd.

Problematykę tę podejmują w rocznikach 1971—1973 m.in. artykuły: L. Casson: *Geneza żagla łacińskiego* (1971), J. D. Milligan: *Charles Ellet budowniczy okrętów: XIX-wieczne studium o zawodzie* (1971), J. Haviland: *Zmierzch pomocniczego napędu parowego* (1972), M. Smelsen, W. J. Davisson: *Długowieczność żaglowców kolonialnych* (1973).

Wartość czasopisma podnoszą liczne ilustracje oraz specjalne suplementy ikonograficzne, załączane do każdego numeru. Zawierają one źródłowy materiał ilustracyjny, przedstawiający m.in. różnego typu i wieku statki, ich wnętrza i wyposażenie. Każdy numer kwartalnika zamyka stała rubryka recenzji, preferująca wyraźnie wydawnictwa anglosaskie. Poszczególne roczniki zaopatrzone są w indeksy, które poza nazwiskami autorów prac podają nazwy cytowanych lub przedstawianych na fotografiach statków i daty ich powstania.

(Red.)

O DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ J. MELICHA

20 listopada 1963 r. zmarł w Budapeszcie w wieku 91 lat nestor językoznawstwa węgierskiego, germanista i sławista János Melich (ur. 16 września 1872 r.), profesor Uniwersytetu w Budapeszcie, od 1920 r. członek rzeczywisty Węgierskiej Akademii Nauk, autor prawie 1100 prac drukowanych. Oprócz prac językoznawczych pozostawił też pewną liczbę publikacji z zakresu etnografii i kilka bibliografii. W setną rocznicę urodzin tego uczonego jego naukową sylwetkę nakreślił

Lajos Kiss w odczycie wygłoszonym w Węgierskim Towarzystwie Językoznawczym. Tekst ten, *Gedanken an Johann Melich. Zur 100. Wiederkehr seines Geburtstages* „*Studia Slavica Hungarica*” wydrukowały w swym XVIII roczniku za rok 1972, s. 397—411.

Z. Br.

SETNA ROCZNICA URODZIN OTY WIĆAZA

W wydawanym w Budziszynie miesięczniku „Rozhľad” L. 24: 1974 č. 6 s. 217—220 ukazał się artykuł Frido Mětska *Dr honoris causa Lipsčanskeje uniwersity. K 100. posmjertnym narodinam Oty Wićaza*. Ota Wićaz (1874—1952), przez wiele lat wykładowca i dyrektor seminarium nauczycielskiego w Stollbergu (przekształconego z czasem w wyższą szkołę pedagogiczną), był znakomitym historykiem kultury i literatury. Uznawany jest za ojca nowoczesnego literaturoznawstwa łużyckiego. W 1947 r. otrzymał doktorat honorowy Uniwersytetu Lipskiego (dzisiejszego Uniwersytetu Karola Marksa).

Z. Br.

O WARSZTATACH DYMARSKICH NA WĘGRZECH

W zachodniej części miasta Sopron (starożytniej Scarbantii), obok dzisiejszej ulicy Banfalvi i strumyka Rak, odkryto przy robotach ziemnych ślady osadnictwa z różnych okresów historycznych. Oprócz stanowisk osadniczych natrafiono również na żużel dymarski. Chronologia tego żużla nie była dotąd bliżej ustalona. K. 100. *posmjertnym narodinam Oty Wićaza*. Ota Wićaz (1874—1952), przez wiele Pisce o tym m.in. Janos Gömöri w artykule *Korai császarkori és Árpád-kori település, X. századi vasolvasztó műhely Sopronban (Frühkaiserzeitliche und Arpadenzeitliche Siedlung Eisenschmelzwerkstatt aus dem 10 Jahrhundert in Sopron)*, zamieszczonym w czasopiśmie „*Arrabona*” (1973 s. 69—123).

Nad brzegiem strumyka odsłonięto 4 jamy odpadkowe oraz jeden warsztat dymarski z 10—11 w.n.e. W jamach leżał żużel żelazisty i przepalona ziemia. Pozostałość warsztatu dymarskiego znajdowała się w czworokątnej jamie o wymiarach 350 × 200 cm. W jednej z jej części dłuższych wbudowane były dwa piece dymarskie. Piec nr 2 był zachowany w dobrym stanie. Wysokość pieca 70 cm, wewnętrzna średnica w poziomie dna 30 cm, gardzieli 13 cm. W części przedniej przy dnie pieca znajdował się otwór dmuchowy o wymiarach 22 × 22 cm. Wewnętrzna ściana pieca była wyklejona ilem. Znalezione w warstwie warsztatu fragmenty dysz rurkowych wskazują, że piec pracował na dmuch sztuczny-miechowy. Do zagłębionego w ziemi warsztatu dymarskiego prowadziły wykonane w ścianie lessowej płaskie schody. Obok nich znajdował się duży kamień do tłuczenia rudy.

Warsztat dymarski z Sopron badacze wiążą z wczesnym okresem Arpadów. Nawiązuje on do tego typu warsztatów odkrytych w ostatnich latach na terenie zachodnich Węgier, same zaś piece należą do tzw. typu *Imola*. Występują one na stanowiskach dymarskich z tego czasu w okręgu Borsod (płn. wsch. Węgry). W pobliżu warsztatu odkryto ślady zagłębionego domu i jamę gospodarczą, w której znaleziono żelazny sierp, żelazne groty strzał i fragmenty żużla żelazistego.

Kazimierz Bielenin